

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології**

**СУЧАСНЕ МОНУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО У КОНТЕКСТІ
КУЛЬТУРИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студентка 16-411 групи
Спеціальності 034 Культурологія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Культурологія
Тищенко Катерина Сергіївна

Керівник кандидат мистецтвознавства,
старший викладач Чумаченко О.А.
Рецензент кандидат педагогічних наук,
доцент Ракович В.В.

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти дослідження	6
1.1. Історія розвитку сучасного монументального мистецтва.....	6
1.2. Постмодерн у сучасному монументальному мистецтві.....	10
1.3. Візуальна комунікація між художником та соціумом.....	14
РОЗДІЛ 2. Значення монументального мистецтва постмодерну в соціумі	19
2.1. Сучасне монументальне мистецтво постмодерну в Україні....	19
2.2. Постмодернізм у Американській та Європейській монументалістиці.....	26
2.3. Вплив сучасного монументального мистецтва постмодерну на соціум.....	31
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
ДОДАТКИ	42
Додаток А.....	42

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сьогоднішній день розвиток сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну є основною частиною організації міського середовища та зміни соціокультурного простору. Саме тому, монументальне мистецтво розглядається не лише в контексті вуличного мистецтва, а й у контексті культури постмодерну, яка представляє собою різноманітні творчі креативні роботи виконані в соціокультурному просторі.

Тобто, сучасна монументалістика в наш час дуже популяризується, особливо в контексті культури постмодерну. Адже відбувається зміна навколишнього простору як в Україні так, і за кордоном. Це додає певної естетизації до середовища при цьому висвітлюючи актуальні проблеми сьогодення.

Відомими дослідниками сучасного монументального мистецтва постмодерну є: Волова Л., Колісник О., Гаврилець Б., Гаврилаш І., Соболев О., Ковальов А., та Лук'янець В.

Монументальне мистецтво у контексті постмодерну є сучасним проявом різноманітних настінних зображень, тим самим приваблюючи соціум та повністю змінюючи соціокультурний простір при цьому не дотримуючись загальноприйнятих правил та норм. Завдяки цьому формується та розвивається новий соціокультурний простір, який є головним проявом постмодерністської культури.

Отож зараз навколишнє середовище неможливо уявити без сучасного настінного живопису. Саме монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну є важливим елементом соціокультурного простору та основною складовою прогресивного розвитку.

На наші глибокі переконання сучасна монументалістика це найбільш прогресуючий напрям урбаністичного мистецтва, який розвивається та удосконалюється як в українській так, і в зарубіжній культурі при цьому руйнуючи людські стереотипи та встановлюючи нові правила. Адже для сучасного настінного живопису характерно відходження від певних канонів та традиційного мистецтва.

Тому, вищезазначене зумовило вибір теми дослідницької роботи: **«Сучасне монументальне мистецтво в контексті культури постмодерну».**

Мета дослідницької роботи полягає в аналізі сучасної монументалістики у контексті культури постмодерну.

Поставлена мета роботи передбачає постановку та вирішення таких завдань:

- проаналізувати теоретичну базу дослідження;
- розглянути сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну;
- охарактеризувати зміну соціокультурного простору в Україні;
- визначити розвиток сучасного монументального мистецтва за кордоном;
- дослідити вплив монументального мистецтва постмодерну на соціум.

Об'єктом дослідження є постмодерністське монументальне мистецтво.

Предмет дослідження – мурал-арт як засіб зміни соціокультурного простору в Україні та за кордоном.

Теоретичні методи дослідження, які використовувалися для вирішення поставлених завдань: аналіз, порівняння та узагальнення інформації з теми дослідження.

Апробація. Основні теоретичні та практичні результати наукової роботи доповідались на XI Усеукраїнській науково-практичній конференції «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії та методики» та представлені у доповіді «Сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну».

Структура роботи. Дослідницька робота складається зі вступу, двох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Історія розвитку сучасного монументального мистецтва

Історія розвитку монументального мистецтва починається ще з перших малюнків на скелях та стінах за часів первісності. Тобто, ще тоді, коли виникає перше абстрактне бачення та мислення людини. З появою монументального мистецтва відбулася помітна зміна в соціокультурному середовищі за рахунок естетизації та становлення нової форми мистецтва.

«У пізніші часи становлення муралізму як окремого мистецького руху відбулося під час мексиканської революції у 1917–1920 рр. Художники-бунтівники, такі як Дієго Ривера, Давид Альфаро Сикейрос, творили монументальні панно на стінах. Вони виражали соціальний характер протесту, руйнуючи усталені рамки та стереотипи» [6, с. 242].

А, завдяки довго тривалості витворів монументального мистецтва більшість зразків залишилися практично від усіх культур, і до нашого часу та стають своєрідним символом багатьох епох та народів, що помітно впливає на розвиток духовної та матеріальної культури взагалі.

Перші сучасні монументальні розписи спочатку були виконані з різнокольорової плитки, які можна було побачити на житлових комплексах, і навіть на зупинках загального транспорту. Сюжети даних робіт були дуже різними, а саме: малюнки та карикатури до дитячих казок, пропагандистські лозунги, міфологічні сюжети та іноді політичні. Все це говорить про те, що митці створюють привабливий простір різними способами та використовують при цьому різні засоби

вираження зображень при цьому додаючи естетичності до архітектурних будівель.

На сьогоднішній день розрізняють декілька основних етапів становлення постмодерністського мистецтва, а саме: «Перший етап становлення монументального мистецтва починається близько з 1980-х років, коли взагалі почався власне розвиток культури постмодерну в Сполучених Штатах Америки. В першу чергу даний етап слід охарактеризувати таким чином, це жорстока боротьба проти певних стереотипів та законів вуличного мистецтва. Особливо характерні для цього етапу розвитку сучасного монументального мистецтва певні молодіжні рухи, які прагнули до радикальної зміни навколишнього середовища» [4, с. 56].

І, якраз таки помітним явищем першого етапу розвитку сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну є своєрідний напрям культури - настінні розписи та масштабні зображення. На нашу думку саме цей феномен міської культури має за мету певний пласт різних значень та смислів, які закладені в монументальному мистецтві.

Наступний етап розвитку сучасного монументального мистецтва культури постмодерну нерозривно пов'язаний з його поширенням в Європі та інших країнах світу. Головними відмінними рисами цього періоду є такі поняття як еkleктизм та плюралізм, що характерно для культури постмодерну. Тобто, відбувається поєднання різновидних та несумісних елементів даного виду мистецтва.

Третій етап розвитку сучасного монументального мистецтва постмодерністського періоду знаменує собою еру нової творчості художників-муралістів. Даний етап розвитку сучасного постмодерністського мистецтва ознаменований поширенням культури постмодернізму в країнах Східної Європи та зокрема в Росії. Для цього

етапу розвитку характерні такі риси творчості як: відходження від канонів, епічності та монументальності.

«Важливим етапом у розвитку монументального мистецтва стає ХХ століття. В суспільстві цього періоду загострюються соціальні проблеми, підвищуються протестні настрої, формуються нові контр культурні ціннісно-сміслові реалії. Простір міста, його будівлі, паркани дають можливість молоді візуалізувати нове бачення світу, заявити про незгоду з традиційними цінностями старого суспільства» [28, с. 3].

Щодо теперішніх монументальних живописців у контексті постмодерну, які вплинули на історію розвитку сучасного монументального мистецтва загалом, то слід виокремити таких відомих особистостей, які внесли своє творче бачення до зміни соціокультурного простору як: Володимир Манжос, Анастасія Білоус, Артур Столярчук, Тарас Довгалюк, Маріко Гельман, , італійський художник Krasner, Олександр Писарчук та Дмитро Вовк.

«Варто також згадати зачинателів вуличного мистецтва України, команду «Пся Крев», яка творила від 1999-го по 2008 роки. Самобутня група активно малювала концептуальне графіті» [6, с. 248].

Також, зачинателями сучасного монументального мистецтва постмодерну слід вважати відомих художників-муралістів та творчих сучасних груп, які зробили значний внесок в історію монументального мистецтва своїми роботами, а саме: Сергій Лисюк, Рустам Кюбик, Олександр Брітц, Валерій Колор та інші.

Одним з перших до створення муралів долучився видатний зарубіжний живописець Хосе Клементе Ороско. Саме він створив художнє зображення на стіні Національної підготовчої школи в Мехіко, яке навіть увійшло в історію розвитку сучасного монументального мистецтва.

На сьогоднішній день найбільшого розвитку сучасний монументальний живопис постмодерну досяг в таких країнах як: Китай, Індія та Японія. Адже світогляд східних країн значно відрізняється від європейських. Саме це знайшло своє відображення в сучасному монументальному живописі. Майстри східних країн прикрашають храми та міські будівлі дивовижними та неповторними зображеннями та фантастичними пейзажами.

На нашу думку, вагомим досягненням в історії розвитку сучасного мурал-арту є те, вони створені професійними майстрами та навіть, увійшли до списку кращих світових витворів сучасного мистецтва. Тому, це говорить про високу професійність митців та про бажання їх змінити середовище в якому ми живемо, додати до нього яскравих фарб та оригінальності.

Тому, за останні роки в історії розвитку сучасного монументального мистецтва особливо постмодерну з'явилося безліч цікавих робіт, які не поступаються кращим світовим зразкам та покликані створити якісну культуру міського простору.

Сюди слід віднести відому країну - представника масових урбаністичних зображень, яка мала вплив на подальшу історію розвитку сучасного монументального мистецтва в контексті постмодерну, а саме Америку. На нашу думку це територія, де масово почав розвиватися муралізм у контексті постмодерну. Адже, у Нью-Йорку метро та навіть на потягах можна помітити розмальовані в кілька пластів різнокольоровими яскравими фарбами незвичайні зображення.

Підводячи підсумки в історії розвитку сучасного монументального мистецтва в контексті культури постмодерну ми можемо стверджувати про те, що монументальний живопис пройшов довгий шлях становлення, розвиваючись та вдосконалюючись протягом довгого часу.

Виходячи з цього можемо сказати, що сучасний монументальний живопис, безсумнівно, є дуже важливою історичною цінністю культури. Адже завдяки довговічності робіт настінного живопису різні покоління людей та народів дізнаються про життєдіяльність своїх предків та послідовників, а саме про їх історію, релігійну та духовну культуру та інших цікавих історичних фактах.

1.2. Постмодерн у сучасному монументальному мистецтві

Постмодерністський світогляд та його світовідчуття знайшли своє наочне та практичне втілення у сучасному монументальному мистецтві. З одного боку, монументальне мистецтво у контексті постмодерну виявилось генератором багатьох творчих та незвичайних ідей, а з іншого стало формою трансляції різних гострих соціально значущих питань.

«Постмодернізм охоплює філософію, мистецтво, гуманітарні науки та буденну практику. Саме тому, постмодерна естетична позиція відмовляється від певних концептуальних побудов, роблячи акцент на відкритість та зміну насамперед класичних, культурно-ціннісних орієнтирів» [4, с. 55].

Виходячи з цього можемо сказати, що основною ознакою постмодерну в сучасному монументальному мистецтві це повна або хоча б часткова відмова від кордонів та системності. Таким чином, постмодернізм в муралізмі включає в собі абсолютно різноманітні твори вуличного мистецтва, які неможливо як-небудь систематизувати або встановити в звичні межі.

Для розвитку культури постмодерну в сучасному монументальному мистецтві характерна головна ознака це зміна соціокультурного простору загалом. Тобто, навколишнє середовище перетворюється на креативний мистецький майданчик, за допомогою

якого до людей доносять актуальну та нову інформацію. Адже, муралізм це найяскравіший показник того, як саме може змінитися звичайний непримітний простір на яскравий шедевр мистецтва.

Художники, які застосовують елементи постмодернізму в монументальному живописі користуються вседозволеністю та нестандартною подачею власних робіт соціуму при цьому втілюючи свої найрізноманітніші ідеї, від зрозумілих людям до зовсім безглузвих та безперспективних. Тому, майже всі художники виходять за рамки дозволеного для привернення та зацікавленості людей.

Також, вони можуть зображати на стінах відомі логотипи певних брендів, переводячи таким чином ринковий продукт в сферу мистецтва, а мистецтво підживлюючи популярними знаками та логотипами. При цьому основною характеристикою монументального мистецтва у контексті культури постмодерну все таки залишається ідея прогресу та нестандартності. Адже для сучасного мистецтва постмодерну характерно не «співставляти» реальність, а знаходити нові натяки на те, що здавалось би не може бути представлено.

Тому, в наш час сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну прогресивно розвивається та знаходить нові шляхи реалізації, перспективи втілення нових креативних ідей та втілення важливих актуальних проблем в зображення, і це говорить про зміну та реставрацію навколишнього середовища.

Сучасний монументальний живопис зберігає навіть у контексті постмодерністської культури свої певні традиції розпису стін, при цьому розвиваючи різні технології малюнку, удосконалюючи матеріали створення власних робіт.

Але, найчастіше культура постмодерну в сучасному монументальному мистецтві дозволяє художникам зобразити певні традиції по новому, виходячи за межі дозволеного. На приклад, відомі

роботи українського монументаліста Олександра Корбана, який втілює нестандартні замисли та творчу фантазію у своїх роботах.

У зв'язку з цим культурологиня Волова Л. А. стверджує, що «Сучасна епоха вже не культивує строгих законів для художників, проявляючи мистецтво принципово в іншій формації. Відмова від загальноприйнятих правил звільняє пам'ять від необхідності фіксувати канони, на які більше не треба орієнтуватися» [4, с. 55].

З нашого розуміння головною ознакою культури постмодерну в сучасному монументальному мистецтві є й освоєння нових, нестандартних технік виконання монументалістики та відходження від того, що було раніше. Вдалим прикладом цього вислову є робота відомого світового майстра Федеріко Маси, який створив оригінальну роботу під назвою «Чапля».

«Мурал виконаний спеціальними екологічними фарбами, які очищують повітря біля будинку від вихлопних газів» [11, с. 4].

Це відійшло від стандартного створення монументального живопису, що притаманно для культури постмодерну в сучасному мистецтві. Тобто, якщо раніше майстри монументального мистецтва розписували переважно стандартними техніками та звичайними фарбами, то з появою культури постмодерну монументальний живопис розвивається та постійно удосконалюється новими техніками виконання робіт.

На нашу думку, сучасний монументальний живопис у контексті культури постмодерну прогресує з кожним днем, а головні ознаки даного виду мистецтва вказують на зміну соціокультурного простору, створюючи на будівлях неперевершені та вражаючі зразки мистецтва.

Ми наголошуємо на тому, що все вищесказане обумовлено саме тим, що сучасний монументальний живопис культури постмодерну в основному є нестандартним декоративним ефектом, що створює загальну атмосферу в певному архітектурному спорудженні, в той час як

раніше воно використовувалася суто для формування культурної та історичної спадщини.

Залежно від місця положення глядача, сприйняття монументального живопису може змінюватися. Але ефект обов'язково повинен зберігатися або навіть посилюватися. Адже культура постмодерну покликана на зміну та покращення емоційного стану людини, і соціокультурного простору загалом.

Більшість зразків мурал-арту в постмодерні призначені для того аби вплинути на людину тим чи іншим способом. Адже, художники-муралісти різними нестандартними та креативними способами намагаються привернути увагу до того, що вони створюють, на що роблять акцент.

Взагалі, для сучасної монументалістики у контексті культури постмодерну характерний плюралізм та відмова від раціональності, і скептицизму. А, етика та естетика постмодерністської свідомості митців простежується відходженням від усіх кордонів та певних обмежень.

Вдалим прикладом вище згадуваного є творча робота сучасного монументаліста Михайла Коробкова в скейт-парку в місті Хмельницьк під назвою «Постмодернізм». Даний витвір мистецтва можна сприймати як просто незвичайний декоративний орнамент або ж спробувати знайти закладений в ній глибокий сенс.

Аналізуючи дану роботу слід сказати, що в даній роботі прихований певний сенс художником-муралістом, а саме те, що на малюнку зображені ніби прожектори, які відбивають яскраве світло. Адже саме на місці, де мураліст створив свою роботу раніше був побудований кінотеатр, і цей мурал послужить ніби своєрідним символом даного місця.

Наступним прикладом постмодерну в сучасному монументальному мистецтві є роботи відомого сучасного польського мураліста Sere, які ілюструють різні способи відобразити та

критикувати динаміку сучасного суспільства, яка намагається стерти будь-які сліди індивідуальності.

Отже, слід зазначити, що найбільш суттєвою ознакою сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодернізму є відсутність будь-яких позицій та канонів. Адже, для монументалістики у контексті постмодерну характерна відсторонена критика, іронія та пародія на сучасність, і минуле.

1.3. Візуальна комунікація між художником та соціумом

Людина завжди прагнула до комунікації та отримання певної корисної інформації. З плином часу ми, нарешті, дійшли до того ступеню, де візуальна комунікація не складає зайвих труднощів. Сучасна епоха дає можливість легко комунікувати та забезпечувати інформацією велику кількість населення, причому не дивлячись на відстань, і кількість індивідів в цілому.

Існує багато різних способів комунікаційних зв'язків та можливостей для передачі інформації, витoki яких дійшли до нас ще з давніх часів. Одним з таких способів візуальної комунікації завжди був малюнок. Саме так стверджує науковець Енджі Кордич.

Тож, монументальне мистецтво по своїй суті відрізняється від всіх інших форм образотворчого мистецтва тим, що воно органічно та нерозривно пов'язано з соціокультурним простором та суспільством. Тобто, відбувається своєрідна комунікація між художником та соціумом.

«Проте художнє втілення певної ідеї має зачепити душу людини, тому сюжети часто є соціально актуальними, мають значний естетичний вплив. Все частіше стверджується думка про те, що стріт-арт став соціальною зброєю, призначенням якої є досягнення змін у суспільстві. Ціллю цієї зброї стають не окремі вулиці, а цілі міста» [28, с. 2].

Також слід зазначити, що використання кольору, дизайну та тематичної обробки може радикально або повністю змінити відчуття просторових пропорцій архітектурної будівлі. Саме у цьому сенсі сучасне монументальне мистецтво єдина форма живопису, яка по-справжньому впливає на зміну соціокультурного простору, за рахунок чого відбувається певна візуальна комунікація художника та глядача.

Мистецтвознавець Сергій Думасенко стверджує, що: «Муралісти висвітлюють соціальні, політичні проблеми нашого часу, розповідають про видатних діячів історії, науки, культури України, синтезуючи сучасне та традиційне мистецтво» [9, с. 44].

З цього слід зробити висновок, що за рахунок висвітлення певних актуальних соціальних проблем відбувається своєрідна візуальна комунікація між художником та соціумом. А, це є важливим елементом сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну.

«Муралісти ж прагнуть у своїх роботах художнім чином висловити щось символічне; нерідко в настінних зображеннях міститься якийсь прихований сенс, персонажі, образи, а часто і чіткі послання або просто настрої. Відображаючи на стіні навколишній світ, художник виражає своє ставлення до нього, порушує соціальні проблеми свого часу» [9, с. 45].

Загалом, можна стверджувати, що візуальна комунікація між художником та соціумом це головна ознака сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну. Адже, без цього роботи відомих митців просто неможливо проаналізувати та зрозуміти що саме художник хотів донести до соціуму, а тим самим зникає художня цінність даних робіт.

Прикладом візуальної комунікації між художником та соціумом може бути настінний живопис, який створив відомий художник Валерій Колор, а саме: «Мурал, присвячений рятівникам», на якому автор

зобразив співробітника пожежної служби, якого позаду обіймає ангел. Таким чином мурал є подякою рятувальникам за їх сміливість та героїзм. До речі, це не єдиний малюнок в Україні, який присвячений рятувальникам» [21].

Тобто, за допомогою візуальної комунікації художника з соціумом навіть може бути присвячена подяка певним людям. Це свідчить про те, сучасне монументальне мистецтво зображують на основі актуальних подій нашого часу аби привернути увагу соціуму та змінити соціокультурний простір витворами мистецтва, які виконані креативно та оригінально. Слід, зауважити, що саме це характерно для сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну.

Наступним не менш яскравим прикладом візуальної комунікація є «Мурал в Одесі на якому зобразили яскравими кольорами шилокльовку на тлі морських хвиль і з людською рукою. Автор картини вклав в роботу екологічний підтекст. Рука символізує провину людини в руйнуванні моря. Але та ж рука може зіграти роль у відшкодуванні збитків навколишньому середовищу» [22].

На нашу думку, дана робота виконана не тільки з метою прикрасити та внести зміни в соціокультурний простір з естетичної точки зору, але й щоб закликати соціум до актуальних проблем сьогодення та почати змінювати те, що колись було зруйновано.

На сьогоднішній день художники-монументалісти використовують зображення та текст, щоб передати ідеї у захоплюючих та унікальних авторських роботах. Адже, сучасне монументальне мистецтво постмодерну це специфічне поле, в якому митець використовує зображення для ефективною та чіткою організації візуальних елементів та тексту за допомогою певної концепції.

«Візуальне спілкування це більш загальне поле, в якому художник-монументаліст використовує форму літери та візуальні елементи, такі як

колір та форма, для візуального та словесного спілкування з конкретним повідомленням» [7].

Сфера соціокультурного, частиною якої є візуальна культура, передбачає соціокультурну комунікацію. Вона виходить далеко за рамки естетико-художньої взаємодії та має на увазі активну участь в соціокультурному просторі суспільного життя. В умовах переважання візуальної культури в сучасному суспільстві, дослідники все більше уваги приділяють вивченню візуальної комунікації.

«У формуванні реальності людини не останню роль відіграє саме візуальна комунікація як одна з форм інформаційних технологій. У ідеалізованому віртуальному середовищі людина стикається з зображеннями та знаками певних речей, а не самими речами. Метою передачі інформації за допомогою візуалізованих форм в тому числі і за допомогою монументального мистецтва є ефективність та швидкість її засвоєння» [7].

На підставі цього ми вважаємо, що на сьогоднішній день візуальна комунікація займає головне місце в соціокультурному просторі. Адже це образна інформація, яка універсальна для всіх мов та національностей та не вимагає перекладу, легко сприймається, і запам'ятовується. Тобто, за допомогою зображення митці передають конкретне повідомлення, яке не потребує контексту. Отож сьогодні візуальність стає первинним способом трансляції смислів, традицій, соціальних норм, конструює сучасну реальність за допомогою візуальних механізмів.

Тобто, вуличне візуальне мистецтво як засіб масової комунікації набуває різних форм і, безсумнівно, йому належить частина навколишнього середовища та інформаційної сфери в соціокультурному просторі. А, досить стрімкий розвиток сучасного монументального мистецтва свідчить про зростання важливої ролі візуальної комунікації в культурному середовищі.

Також, безсумнівно, слід зазначити, що мурали найчастіше виступають комерційним мистецтвом, тому не можна точно стверджувати, що вони транслюють цінності суспільства, правильніше буде сказати, що це трансляція державного замовлення на мистецтво, яка побудована суто на власних уявленнях художників-монументалістів про естетичне.

Отже, можна дійти загального висновку, що візуальна комунікація між художником та соціумом важлива частина сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну. Особливо сюди слід віднести зосередження актуальних питань художників у своїх роботах, які відтворені таким незвичайним та оригінальним способом на стінах будівель, парканів та зупинок. Адже, привернення уваги соціуму до важливих культурних, політичних та соціальних питань змінить соціокультурний простір на краще.

РОЗДІЛ 2

ЗНАЧЕННЯ МОНУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ПОСТМОДЕРНУ В СОЦІУМІ

2.1. Сучасне монументальне мистецтво постмодерну в Україні

Сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну в Україні характеризується перш за все зображеннями актуальних соціальних та культурних проблем суспільної свідомості українців, які мотивують активних та не байдужих митців до реалізації нових та креативних художніх задумів у настінному форматі.

Однак можемо говорити про те, що: «Протистояння думок щодо нової естетики урбанізованого простору призводить до бурхливих дискусій. Судження науковців, митців і громадськості часто є протилежними. Одні наполягають на тому, що мурали не мають художньої цінності, вони не є творами мистецтва, а тому нічого не варті. Інші переконані, що вуличний живопис є прикрасою сучасного міста, він має і естетичну і соціальну значущість. Достатньо згадати полеміку навколо патріотичного арт-об'єкту на Андріївському узвозі у Києві, де зображена сумна українська дівчина» [28, с. 4].

Даний витвір мистецтва громадськість звинуватила у відсутності художнього смаку митця, і у невідповідності щодо звичайних традиційних уявлень про українську красу. Проте, на нашу думку, ця робота має багато загадкових символів та знаків, що характерно для культури постмодерну та показує реальне бачення художників актуальної ситуації в Україні.

«Ще один мурал в Києві на Великій Житомирській “Святий Юрій” дав привід для палких дискусій. Тема художньої цінності цього твору не розглядалася, хоча схвальні відгуки про цю роботу можна було почути

навіть від фахівців. Варто зазначити, що цю роботу високо оцінили також і зарубіжні митці. Картина містить символічне зображення воїна-козака з головою соколу, який бореться з великим змієм. Це втілення ідеї вічного протистояння добра та зла, незламності духу українського народу» [28, с. 5].

Аналізуючи сучасне монументальне мистецтво України у контексті культури постмодерну можемо стверджувати, що як і в усіх країнах світу, українська монументалістика відіграє роль статусу міського середовища, підлаштовуючись під певний характерний архітектурний ансамбль доповнюючи його. Оскільки в українських містах переважна більшість архітектури з непримітними сірими будівлями то монументальне мистецтво у цьому випадку надає їм естетичної різнобарвності та яскравого контрасту.

З нашої точки зору це надзвичайно важлива риса тому, що таким чином українське монументальне мистецтво вирізняється з-поміж інших видів мистецтва. А, це головна характерна риса культури постмодерну. Тому, даний аспект має досить важливе культурне значення в першу чергу завдяки своїй естетичності та привабливості.

Ми стверджуємо, що українське сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну за своєю соціальною проблематикою набуває актуальності. Це свідчить про високий та активний розвиток мистецтва в Україні, і небайдужість до навколишнього середовища митців, які прагнуть змінити простір.

Тому, сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну є не тільки естетичною складовою соціокультурного простору, а й певним лозунгом до соціуму, який примушує до замислення над важливими питаннями сьогодення. Адже це не лише художній, але й філософський прояв постмодерністської культури.

На нашу думку українські митці відтворюють найчастіше мурали на такі важливі теми як: тема свободи, екології, рівності, цінності життя,

справедливості та любові. Саме тому, слід стверджувати, що сучасний формат монументального мистецтва дав можливість професійним митцям втілити різноманітні творчі ідеї, оскільки у контексті культури постмодерну вони вільні від певних канонічних правил та суворих законів традиційного мистецтва.

«Буде доречно згадати про таких провідних українських майстрів мурал-арту як: творчі групи «Інтересні Казки», «Kailas-V», «Kickit Art Studio», «UptownTeam», Олександра Корбана, Олександра Гребенюка та Олексія Кислова» [9, с. 45].

Отож в Україні сучасне монументальне мистецтво культури постмодерну відходить від певних канонів та стереотипів, а художники зображують на стінах будинків те, що було б цікаво більшості мешканцям соціуму. Адже зміна соціокультурного простору це спроба митців зробити цікавим навколишнє середовище та привернути увагу зарубіжних майстрів.

Ми маємо на увазі те, що сьогодні креативність вуличного мистецтва прикрашає наші будинки, вулиці та місця з метою урізноманітнити соціокультурний простір та зробити його більш цікавим. Зараз настінний живопис зачаровує своєю технікою виконання, тонкою майстерністю, натуральністю, красою передачі ідей, і глибоким соціальним змістом, який закладений в роботах.

«На приклад, одного з корпусів одеського санаторію прикрашає вишукана та приголомшлива робота американського художника Ернесто Марані. На цій роботі, зображена голова коня, яка уособлює поєднання двох природних та важливий стихій, а саме землі та води. Одна частина голови декорована різноманітністю підводного світу, а друга – різнокольоровими барвами живої рослинності» [34].

На нашу думку, ця робота створена для того, аби прикрасити будівлю міста та показати соціуму те, що ці дві стихії є основними для нашого буття з метою заклику людей до їх збереження та захисту.

Однозначно, сенс в цій роботі закладений, і він досить глибокий. Тому, автор настінного живопису поєднав в образі коня багатство та вишуканість нашої природи. На наш погляд зображення виглядає дуже натурально та природно, що доводить про професійність майстрів, які роблять створюють певні зображення у настінному форматі на території України.

До речі, аналізуючи дану роботу було також визначено, що саме цей мурал визнаний одним з кращих робіт у світі 2018 року по версії онлайн-ресурсу StreetArt360. Це говорить про прогресивність розвитку української монументалістики в сучасному соціокультурному просторі та його зміні.

Наступна робота, яку було виокремлено у ході виконання дослідження це чорно-біле зображення під назвою «Стів Джобс». Виконане воно у стилі постмодерну дуже професійно та деталізовано. Це саме той випадок, коли чорно-біле зображення передає втілення життя та емоцій краще будь-яких яскравих фарб. Намалював портрет легендарного винахідника на будівлі український художник вуличного мистецтва Віталій Талько в Житомирі.

Ми вважаємо, що зображення різних видатних осіб створені та покликані саме для того, аби люди їх згадували та не забували. Тобто, актуалізувавши певну інформацію та відтворивши її на стінах митці нагадують соціуму про відомих особистостей.

Також слід згадати цікаву роботу, яка присвячена відомому українському музиканту Кузьмі Скрябіну. Ця робота ще раз підтверджує даний вислів та доводить його.

«Це недавно закінчений мурал в Харкові. З'явився портрет загиблого українського музиканта Кузьми Скрябіна біля місцевої філармонії на стіні житлового будинку. Цю картину відтворили з реального фото, зробленого знайомими музиканта, коли він був в Харкові» [34].

Також, в Україні існує ціла донецька група художників, які мають назву "Добрі люди", і саме вони створили найвідоміший настінний живопис у стилі постмодерну під назвою "Сівач снів" в рамках відомого фестивалю «Республіка» у 2013 році.

В першу чергу, вражає розмір цього шедевру, який становить 20 на 15 метрів. На монументальному зображенні креативна група відобразила на височезній стіні трьох магів-творців сновидінь, які літають над нічним містом при цьому розкидаючи сни. І персонажі, і сама колірна гамма яскравого зоряного неба на тлі та навіть вкриті легким туманом будинки виглядають дивовижно та неперевершено. Тому, його неможливо не згадати у контексті даної тематики. Адже мурал «Сівач снів» – дивовижне поєднання реальності та казки.

У контексті культури постмодерну сучасного монументального живопису був створений ще один чудовий настінний малюнок починаючого художника-монументаліста Алекса Максимова в Києві 2017 року. Його масштабність досягає 18 на 15 метрів.

«Художник зобразив в цій роботі синицю, яка висить вниз головою, тримаючись лапами за лампочку. Малюнок був намальований в рамках знаменитого проекту Art United Us, і відрізняється високою деталізацією та креативністю даного образу. Особливо вражає природна тінь, яка додає зображенню фотографічного ефекту» [34].

Як вже зазначалося вище, в українському сучасному монументальному живописі часто створюють свої шедеври зарубіжні художники-муралісти. На приклад, польський художник Маріуш Варас створив свій шедевр під назвою "Голова" в Харкові. Малюнок виконаний лише в чорно-білих фарбах та представляє собою людську голову в розрізі.

Проаналізувавши суть даної роботи ми дійшли висновку, що художник актуалізував різні соціальні питання в даному зображенні. Саме тому, що замість всього, що повинно знаходитися всередині черепа

людини, художник Маріуш Варас помістив в голову будівлі, дороги та інші елементи насиченого буденного життя. При чому сама голова плавно переходить в цегляні споруди з залізницею та монотонними будівлями, що символізує нерозривний зв'язок сучасного життя з сучасними технологіями та високим розвитком науки.

Ще один яскравий настінний малюнок, виконаний у контексті культури постмодерну Ернесто Марані в Києві. Американський мураліст відтворив яскравим зображенням різних представників земної фауни. Він намалював на стіні багатоповерхового будинку казкову жар-птицю. Вся вона складається з квітів, різних рослин, різнотрав'я та кольорового пір'я, яке гармонійно вплетене в зображенні.

Також, відомим монументалістом Рустамом К'юбіком нещодавно була виконана чудова та креативна робота в Одесі під назвою «В її голові».

«Художник зобразив на малюнку дівчину, яка сиділа біля моря. Судячи з того, що її погляд та вираз обличчя свідчать про меланхолію і навіть, в деякій мірі про безнадію, вона розмірковує про щось, що не дає їй спокою. Волосся дівчини переходить в морські хвилі, на яких гойдається човен з втомленим моряком - він, мабуть, і є та нав'язлива думка, що не дає їй спокою» [34].

Також, Рустамом К'юбіком був створений черговий креативний шедевр, який поповнив кількість яскравих монументів на території України. Цього разу він зобразив людину, яка летить над нічним містом та тримає в руці жука-скарабея, який виступає ніби компасом у вирішенні лабіринту проблем.

Відзначимо, що сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну в Україні прогресивно розвивається та удосконалюється різними цікавими та складними техніками виконання зображень. Це збагачує нашу культуру та популяризує її по всьому

світу. Адже українські роботи монументалістів навіть входять до списку кращих робіт різних зарубіжних країн.

Отже, проаналізувавши сучасне монументальне мистецтво в Україні ми дійшли певних висновків. А саме те, що існує не дуже багато зображень у контексті культури постмодерну в українському сучасному монументальному мистецтві, але всі ці зображення вважаються кращими роботами в Україні та світі загалом.

Також в багатьох українських роботах завжди закладений певний логічний прихований сенс, і розглядати такі витвори мистецтва дуже цікаво. Тим самим відбувається популяризація українського монументального мистецтва та зосередження уваги всіх небайдужих глядачів на дані шедеври. Тобто, іншими словами українська сучасна монументалістика стрімко розвивається та виходить за межі традиційного мистецтва.

І, останнє в сучасному монументальному мистецтві у контексті постмодерну завжди присутня актуалізація певних культурних та соціальних проблем. Тобто, в Україні митці намагаються зобразити те, що актуальне в сьогоднішні при цьому естетично прикрасивши одноманітні будівлі та непомітні паркани соціокультурного простору.

2.2. Постмодернізм у Американській та Європейській монументалістиці

Зарубіжні монументалісти у контексті постмодерну в своїх роботах найчастіше приділяють увагу найбільш значущим темам сучасності, які стосуються важливих соціальних тематик. При цьому вони використовують барвисту палітру та удосконалені техніки виконання власних робіт.

Постмодернізм в сучасному монументальному мистецтві за кордоном можна розглядати як реакцію проти ідей та цінностей традиційного мистецтва, а також як опис того періоду, який прийшов за культурою модерну в теорії та практиці сучасного мистецтва. Саме тому, сучасне монументальне мистецтво постмодерну іноді характеризується та асоціюється зі скептицизмом, іронією та критикою концепцій загальноприйнятих істин та свідомої реальності.

Найбільш поширені витвори монументального мистецтва постмодерну за кордоном у стилі геометричної стилізації, іноді присутні елементи казковості та міфологізму, а також містичності. Такі характерні риси свідчать про високий рівень мистецької культури, свободи думки, можливості бути вільним та незалежним у своєму творчому пошуку візуальних рішень та втілення ідей. Також головним є те, що суспільство за кордоном готове сприймати таке мистецтво, і зацікавлене в його розвитку та популяризації в подальшому.

Сюди слід віднести настінний розпис у Лос-Анджелесі, замовлений Марком Фостером для його групи як обкладинку для альбому під назвою «Супермодель». Він був майже знищений, доки його не врятувало подання петицій та прохань людьми, які містили в собі близько 10 000 ручних підписів.

На нашу думку це унікальний витвір мистецтва, який виконаний барвистими фарбами. А головне, що соціум прийняв даний витвір мистецтва та проявив ініціативу зберегти та захистити дану роботу. Тобто, можна сказати, що за кордоном більш висока зацікавленість людьми до монументального мистецтва.

Взагалі, класифікація фресок за кордоном з кожним днем стає набагато складнішою та цікавішою, а їх виконання деталізованим та затяжним. Тобто, щоб створити певний витвір монументального мистецтва потрібно досить багато часу, аби соціум прийняв дані роботи та проявив до них інтерес.

Тому, анти авторитарний за своєю суттю, постмодернізм у контексті сучасного монументального мистецтва за кордоном, навіть відмовився визнати будь-який єдиний стиль або визначення того, яким має бути візуальне мистецтво. І, це зруйнувало певні рамки традиційного мистецтва та встановило нові при цьому приваблюючи та зацікавлюючи соціум.

Оскільки, сучасне монументальне мистецтво у контексті постмодернізму за кордоном порушило усталені правила щодо одного стилю, то було запроваджено нову еру свободи в мистецтві. Тому, часто кумедний або смішний витвір монументального мистецтва може бути суперечливим для соціуму при цьому кидаючи виклик навіть межам смаку.

Але, найважливішою особливістю сучасного монументального мистецтва культури постмодерну за кордоном залишається нечітке відображення самосвідомості стилю у роботах. Часто художники-муралісти за кордоном поєднують різні художні та популярні стилі у своїх роботах при цьому поєднуючи різні засоби масової інформації. За рахунок цього постмодерністське мистецтво може свідомо та само свідомо запозичувати цілу низку стилів минулого.

Слід підкреслити, що не всі монументальні шедеври створені митцями за кордоном використовуються для естетичних або інформаційних цілей. Велика частина творів створена просто для елементарної комунікації з перехожими, змушуючи щось купити та кудись піти. Тобто сучасне монументальне мистецтво за кордоном може бути представлено певною рекламою та пропагандою або мати суто політичний характер.

Це не означає, що вони не мають сенсу та є просто красивою картинкою. І реклама, і пропагандистські, і політичні зображення теж не позбавлені певного інформаційного сенсу та спрямовані на соціокультурний простір. В цьому сенсі художники висловлюються подібним чином при цьому відзначаючи ту чи іншу тему.

В даний час монументальне мистецтво за кордоном пропонується соціуму в якості нового способу якісної розкрутки відомих брендів. Адже на сьогоднішній день реклама набуває новий інструмент, який втілюється в живописі, і найчастіше це відбувається в сучасному монументальному живописі культури постмодерну.

Багато відомих та популярних брендів співпрацюють з художниками сучасного монументального живопису, що відходить за рамки традиційного мистецтва. Подібні візуальні та масштабні зображення є в Італії, в Росії, в США, в Китаї та в інших країнах.

«Так, наприклад, популярний бренд Gucci використав мурали для презентації своєї нової колекції. У 2019 році перед випуском колекції pre-fall відома фірма випустила цілу низку монументальних картин, які прикрасили такі великі міста як: Мехіко, Нью-Йорк, Мілан, Лондон, Гонконг та Шанхай. Пояснювалося це тим, що креативний директор Gucci Алессандро Мікеле надихнувся розкопками одного античного міста на острові Сицилія. Тому, на тлі руїн храму Гери в нестандартному поєднанні зустрічаються друзі, які розмовляють, читають вірші, грають та танцюють. Постмодерністський колаж модних образів на тлі руїн

древньої цивілізації навіть перегукуються з давньогрецькими та етруськими фресками, що додавало контрастності» [17].

З цього слід зробити певний висновок а саме, що сучасне монументальне мистецтво культури постмодерну за кордоном виступає в ролі своєї рідної реклами та залучає нових глядачів до перегляду даних нестандартних та цікавих робіт.

«Ще одним своєї рідним прикладом вищесказаного став настінний живопис в Петербурзі, який був створений популярної групою художників HoodGraff. Як зазначає один з авторів даної роботи цей витвір сучасного мистецтва викликав найбільший резонанс у соціумі. Адже, був намальований портрет актора Мілана Маріча в образі Сергія Довлатова з останнього фільму А. Германа» [18].

На нашу думку, за кордоном сучасне монументальне мистецтво намагаються популяризувати різними способами, не тільки зображаючи витвори мистецтва на стінах, але й створюючи через монументальне мистецтво рекламу при цьому популяризуючи даний вид мистецтва та закликаючи людей до перегляду.

Не менш цікавою фрескою у контексті культури постмодерну є робота в одному з районів Нью-Йорку. Художник під псевдонімом MadSteez намалював тонку композицію з насиченими тонами при цьому фарбами відтворивши ніби естетичну вібрацію.

Але, з нашої точки зору, сучасне монументальне мистецтво за кордоном призначене більше не для естетизації міста, а для привернення уваги соціуму креативними та незвичайними зображеннями на стінах. Навіть, деталізація зразків монументального мистецтва виконана професійно, деталізовано та якісно.

Також, за кордоном створюють роботи, які присвячені різним актуальним проблемам. Наприклад: «Нещодавно в Лондоні з'явилася нова робота художника Insa під назвою «File Under: Unresolved». Ця робота присвячена вивченню теми надмірної залежності людей від

технологій, безглузлого марнування часу та надмірного прагнення до досконалості» [26].

Як і в інших країнах світу, сучасне монументальне мистецтво, навіть у контексті постмодерністської культури призначено для привернення уваги соціуму до проблем сьогодення.

Аналізуючи сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну за кордоном ми однозначно можемо сказати, що даний вид мистецтва розвивається досить прогресивно. Художники-муралісти професійно та якісно виконують свої роботи, тим самим підіймаючи закордонне мистецтво на високий та значний рівень.

Отже, все вище сказане дає можливість зробити висновок про те, що сучасний монументальний живопис у контексті культури постмодерну за кордоном сприяє комунікації з людьми, передаючи інформацію та покращуючи естетизацію міст. Тобто, за рахунок цього відбувається зміна соціокультурного простору загалом.

В даний час такий вид творчості продовжує здійснювати свій вплив на соціум, спираючись на розміри, яскравість фарб та вільну доступність настінних зображень. Треба підкреслити, що монументальне мистецтво за кордоном є інформатором певних повідомлень та комунікатором інформації між художником та людьми, сенс яких, звичайно, не завжди вдається відразу зрозуміти. А, сучасні технології виконання даних зображень допомагають донести цю інформацію одразу величезним аудиторіям.

2.3. Вплив сучасного монументального мистецтва на соціум

Сучасне монументальне мистецтво особливо в контексті культури постмодерну відіграє важливу роль в соціокультурному просторі, а саме тим, що привносить красу в суспільну сферу та змінює навколишнє середовище.

Часто візуальні ефекти монументалістики створюються для того, щоб привернути увагу громадськості до різних соціальних питань. Однак, незважаючи на пропагандистський характер творів сучасного монументального мистецтва деякі з них все ж мають художню цінність.

Прикладом вищесказаного може бути: «Робота італійського художника створена в рамках проекту Art United Us, яка розташована у Києві. На муралі зображений ведмідь з людськими руками» [10].

На наше глибоке переконання сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну чинить значний вплив, свідомо чи підсвідомо, на ставлення перехожих до різноманітних суспільних проблем. Тобто, монументальне мистецтво здатне привернути увагу на різні соціальні аспекти життя, які актуальні на сьогоднішній день цим самим змінюючи соціокультурний простір.

Також однозначно можна стверджувати, що наявність великих муралів та фресок у середовищі покращує естетику міста. Адже, часто монументальне мистецтво служить прикрасою для сірої та непомітної будівлі, яка потім перетворюється на яскравий витвір монументального мистецтва.

Сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну як форма масової візуальної комунікації в наш час знаходиться на стадії підйому та переосмислення соціумом різних актуальних проблем. Адже, візуальні комунікації займають основну частину в сучасному монументальному мистецтві, актуалізувавши такі

поняття, як: візуальний текст, візуальна мова та візуальна культура, і стали одним із головних елементів впливу на людей.

Також, для повного аналізу впливу сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну напередодні було проведено власне соціологічне опитування в соціальній мережі «Instagram» на тему: «Значення сучасного монументального мистецтва у соціумі» та запропоновані деякі питання, які стосуються аспектів впливу монументального мистецтва на людей [додаток А].

Дане опитування показало, що 72% населення звертають увагу на кольорову гаму даних витворів мистецтва. 10% на текст, а 18% звертають увагу на масштабність живопису.

Також в ході проведеного соціологічного опитування було визначено, що 90 % опитуваних приваблює сучасне монументальне мистецтво яскравих кольорів, а тільки 10% віддають перевагу чорно-білим мурам [додаток А].

Виходячи з цього можемо однозначно сказати, що з нашої точки зору постмодерне монументальне мистецтво впливає на соціум за рахунок яскравих кольорових та креативних рішень митців, які руйнують певні стереотипи та відкривають нові можливості своєї творчої фантазії. Саме тому, сучасне монументальне мистецтво культури постмодерну залишається невід'ємною частиною міського середовища при цьому повідомляючи важливу соціальну та культурну інформацію.

Найчастіше художники-муралісти, у своїх арт-проектах, здійснюють вплив на соціум висвітлюючи соціальні, політичні та інші актуальні проблеми нашого часу. Своєрідним засобом такого впливу виступають яскравість та креативності зображення, що позитивно впливає на розвиток сучасного монументального мистецтва загалом та відіграє важливу роль в зміні соціокультурного простору.

Також, важливою складовою впливу на соціум монументального мистецтва є поширення та удосконалення знань про духовну спадщину культури, і популяризацію видатних осіб та винахідників. Зображуючи відомих постатей монументалісти здійснюють значний вплив на популяризацію світової культури та освітній процес людей.

Як зазначає відомий науковець Гаврилюк Б. «Муралізм є не просто настінним живописом, а монументальною композицією на будівлях і об'єктах. Разом з іншими елементами, вони формують мистецтво, немов своєрідний діалог між урбан-художниками та глядачами, мешканцями міста, без посередників і певних рамок» [6, с. 243].

Саме тому ми вважаємо, що таким чином здійснюється вплив на зміну соціокультурного простору, що є головним для сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну.

Взагалі, більшість художніх робіт, які виконані митцями мають тільки естетичне значення, тому позитивно впливають на соціальний простір з естетичною метою. Тобто, на сьогоднішній день монументалістика є невід'ємною складовою організації міського середовища та креативної художньої практики митців.

Результативний та прогресивний розвиток сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну як в Україні так, і за кордоном закликає привернути увагу більшість небайдужих глядачів. Тому, вплив сучасного монументального мистецтва дуже помітний, а особливо в зосередженні уваги людей до різних соціальних тематик.

Ми з впевненістю можемо стверджувати, що монументальне мистецтво сьогодення у своїй тематиці апелює до невирішених соціальних проблем при цьому здійснюючи значний вплив даного візуального виду мистецтва, яке внаслідок своєї відкритості для широкої аудиторії має всі підстави мотивувати соціум до певних рішень та змін.

Тобто, найчастіше монументалісти виокремлюють соціальні проблеми актуального часу, розповідають про видатних діячів історії, науки та культури у контексті культури постмодерну. В першу чергу, такі об'єкти можуть бути оригінальними витворами мистецтва, які створюють художники, а по-друге – мистецтвом окремих наук. І, це позитивно впливає на розвиток сучасного мистецтва загалом та відіграє важливу роль у художній культурі.

Також важливою особливістю сучасного монументального мистецтва є візуальна комунікація з величезною кількістю перехожих, за рахунок чого, і здійснюється вплив на соціум. Тобто, донесення до людей візуальної інформації, яка повинна змушувати замислитися над багатьма проблемами, і є головною рисою даного виду мистецтва.

Ця ідея масштабності та впливу візуалізації на величезну кількість перехожих була помічена, і втілена в життя ще першими засновниками даного виду мистецтва мексиканцями Дієго Ріверою, Хосе Климентом Ороском та Давидом Сікейросом. І до сьогодні, вплив здійснюється на соціум саме через масштабність та візуалізацію.

Адже, сучасна монументалістика несе в собі певне знання про життя, і тим самим здійснює важливий вплив на просвітництво та освіту людей. Тому, ще однією головною метою сучасного монументального мистецтва у контексті постмодерну є збагачення знань.

Цікаву думку в зв'язку з цим висловлює Соколова І. С. : «Сьогодні ми опиняємося свідками початку самоусвідомлення так званого нового мистецтва, в рамках якого створюються спроби поставити методи точних наук для розвитку мистецтва, а методи мистецтва застосовувати для розвитку науки та суспільства в цілому» [31, с. 445].

Ще одним підтвердженням того, що сучасне монументальне мистецтво впливає на більшість людей є масштабний мурал в Ріо-де-Жанейро, який символізує одночасно світ, гуманізм, гармонійне

існування на землі основних етнічних груп та присвячений Олімпійським іграм.

Тобто, дана робота впливає на соціум з метою гуманізму та гармонійного існування людей на землі. Як і більшість інших робіт сучасного монументального мистецтва у контексті постмодерну здійснюється вплив на психологічний та емоційний стан людини.

Підбиваючи підсумки, можемо стверджувати, що вплив на соціум через сучасне монументальне мистецтво однозначно здійснюється, і, майже кожен витвір монументального мистецтва покликаний на зміну соціокультурного простору, а саме як його естетичної складової так, і духовної при цьому розглядаючи гострі актуальні соціальні питання.

ВИСНОВКИ

Дослідження дозволило досягти загальної мети та вирішити поставлені завдання, а саме:

- було проаналізовано теоретичну базу дослідження та розглянуто найважливіші аспекти зазначеної теми;

- розглянуто сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну та доведено, що монументальне мистецтво відступає від певних канонів та правил при цьому руйнуючи стереотипи та погляди людей на традиційне мистецтво. Тобто, монументальне мистецтво постмодерну це повна зміна соціокультурного простору та створення нової культури.

- охарактеризована зміна соціокультурного простору в Україні, а саме зміна з естетичної точки зору. Тобто, звичайні будівлі перетворюються на вишукані витвори мистецтва;

- визначено розвиток сучасного монументального мистецтва постмодерну за кордоном та був зроблений висновок на підставі цього. А саме, сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну стрімко та прогресивно розвивається при цьому застосовуючи та удосконалюючи нові техніки виконання масштабних зображень у поєднанні з архітектурними спорудженнями;

- досліджений вплив монументального мистецтва постмодерну на соціум та доведено, що монументалістика за допомогою яскравої кольорової гами привертає увагу соціуму при цьому висвітлюючи важливі соціальні аспекти.

В ході виконання дослідження було доведено, що сучасне монументальне мистецтво у контексті культури постмодерну відіграє важливу роль у зміні соціокультурного простору та його розвитку з метою естетизації та духовної збагаченості людей в цілому.

Виходячи з цього можемо стверджувати, що важливими змінами, які мають значний вплив на соціокультурний простір є:

- створення нової форми своєрідної візуальної комунікації між художником та соціумом;
- сучасне монументальне мистецтво постмодерну представлене яскравими об'єктами мистецтва при цьому прикрашаючи будівлі міського простору;
- відбувається вплив монументального мистецтва на соціум за рахунок висвітлення художниками соціально значущих питань.

Окремим елементом символічного навантаження сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну є повне або часткове відходження за певні рамки та стереотипи.

Отже, сучасне монументальне мистецтво культури постмодерну займає важливу частину соціокультурного простору тим самим, художньо збагачуючи та висвітлюючи актуальні соціальні питання. Внаслідок цього здійснюється вплив на соціум загалом.

Зазначаємо, що багато аспектів даної теми залишаються поза полем зору інтересів наукових дослідників. Крім того, відсутність об'єктивної інформації щодо даної тематики не сприяє ефективності покращення культури в цілому.

Виконане дослідження не вичерпує усіх аспектів теоретичної та практичної розробки зазначеної теми. Перспективні напрями дослідження можуть бути спрямовані на подальше вивчення сучасного монументального мистецтва у контексті культури постмодерну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: навч. посіб. Львів : Світ. 2004. 343 с.
2. Вальди К. Мурал XXL. Монументальная настенная живопись. 2016. С. 192.
3. Візуальне мистецтво на вулицях міст: 100 українських муралів. URL: <https://nachasi.com/2018/12/10/muraly-story/>
4. Волова Л. А. Постмодернизм в современном изобразительном искусстве. 2011. № 32. С. 55-66. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/postmodernizm-v-sovremennom-izobrazitelnom-iskusstve/viewer>
5. Гаврилаш І. С. Мурали та графіті в сучасній Україні: особливості та відмінності. 2018. Вип. 62 С. 235-244. (Серія Культурологія)
6. Гаврилюк Б. Вплив творчості Блека Ле Рата та Бенксі на мурал-арт у Львові. Шаблонне графіті. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2019. Вип. 40. С. 238-248
7. Губанова А. С. Визуальная коммуникация в социокультурном пространстве общества риска : дис. ... канд.. філ. Наук : 09.00.11. Саратов, 2019. 161 с. URL: https://www.sgu.ru/sites/default/files/dissertation/2019/03/26/dissertaciya_gubanovoy.pdf
8. Думасенко С. Естетизація архітектурних об'єктів засобами мурал-арту. Мистецтво і культура міста : наукові діалоги : колект. моногр. / за ред. А. Білик, В. Сікорської. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 69-81.
9. Думасенко С., Татарова І. Мурал-арт у контексті мистецтвознавчої теорії. Аркадія. 2016. № 1. С. 44-48.
10. Ковальов А. Українські мурали увійшли до списку кращих витворів вуличного мистецтва 2017 року. URL:

<https://www.unian.ua/society/2359580-ukrajinski-murali-uviyshli-do-spisku-kraschih-vitvoriv-vulichnogo-mistetstva-2017-roku-foto.html>

11. Колісник О. В. Муралі як засіб соціальних комунікацій. Порівняння світового досвіду. / за ред. О. Колісник, Н. Пономарьова: Art and Design. 2019. № 2. С. 62-73.

12. Ліотар Ж. Ф. Відповідь на питання: що таке постмодерн URL: http://sociologist.nm.ru/articles/lyotard_01.htm.

13. Лук'янець В. Постмодерн: філософія світоглядного розчарування. Філософські обрії. 2002. №7. С. 3-15.

14. Мостенець В. Мурал-арт в Україні URL: <https://gallery101.com.ua/mural-art/>

15. Монументальне вуличне мистецтво. Мурал URL: <http://excoda.ru/mural>

16. Мурал: Постмодернізм по-хмельницьки. URL: <https://khm.depo.ua/rus/khm/mural-postmodernizm-po-hmelnickomu-foto-20180919839818>

17. Муралы для рекламной кампании Gucci. Интерьер + Дизайн. URL: <https://www.interior.ru/art/6399-muraly-dlya-reklamnoj-kampanii-gucci.html>

18. Мурал-арт как способ коммуникации в современной культуре. URL: <http://fikio.ru/?p=4024>

19. Мурал – монументальное городское искусство с огромным размахом URL: <https://veryimportantlot.com/ru/news/obchestvo-i-lyudi/chto-takoe-mural>

20. Муралі : новий підхід до старого мистецтва. URL: <https://theoutlook.com.ua/article/5056/murali-novij-pidxid-do-starogo-mistetstva.html>

21. 10 найгарніших муралів України. URL: <https://shotam.info/vulychne-mystetstvo-10-nayharnishykh-muraliv-ukrainy/>

22. Навігатор по муралах: перлини Одеси URL: <https://rubryka.com/photo/navigator-po-muralam-perlyny-odesy/>
23. Постмодернізм - один із сучасних напрямів мистецтва. URL: <http://licey58.zp.ua/lesson/urok-10-postmodernizm-yak-odin-iz-xudozhnix-napryamiv-mistectva-90-x-rr>
24. Постмодерн та трансформація ціннісної основи людського буття. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/horbatenko_postmodern.pdf
25. Постмодерн як особлива ситуація в культурі URL: <https://dspace.nau.edu.ua>
26. 7 лучших муралов в мире. URL: <https://travel.tochka.net/13928-7-luchshikh-muralov-v-mire/>
27. Силичев Д. А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. / навч. посібник. М. 1998. С. 196.
28. Стріт-арт як соціально-естетичний феномен урбанізованого простору. 2018. Вип. 13. С. 2. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82935>
29. Стенография: о чем молчат муралы Киева. URL: <https://34travel.me/post/street-art-kyiv>
30. Соболев О. М. Постмодерн і майбутнє філософії. К.: Наукова думка, 1997. С. 65.
31. Соколова І. С. Популяризация естествознания и изобразительное искусство/ зб. статей международной научно-практической конференции. Казань.: Изд-во Казан. ун-ту. 2015. С. 566.
32. Україна: лучшие граффити и муралы URL: <https://outstyle.org/article/ukraina-luchshie-graffiti-i-muraly>
33. Український мурал потрапив у десятку кращих в світі. URL: https://kurs.if.ua/news/ukrainskyu_mural_potrapyv_u_desyatku_krashchyh_u_sviti_36782.html/

34. Украинские муралы: топ лучших архитектурных полотен наших дней. URL: <https://ua.news/ru/ukrayinski-muraly-top-krashhyh-arhitekturnyh-poloten-nashyh-dniv/>

35. Шеменьова Ю. Сучасні мурали у контексті стріт-арту Марокко. 2019. Вип. 30. С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrkm_2019_30_17

Додаток А.

Соціологічне опитування на тему: «Значення сучасного монументального мистецтва у соціумі».

Кількість опитаних осіб: 25.

Вік опитаних: 20-35 років.

1. На що одразу Ви звертаєте свою увагу при перегляді настінного живопису?

А) на кольорову гаму;

Б) текст;

Г) масштабність.

Результат першого пункту опитування показав, що: 72% звертають увагу на кольорову гаму, 10% на текст, а 18% звертають увагу на масштабність монументального живопису.

2. Чи потрібно займатись розвитком мурал-арту в Україні та за кордоном?

А) так;

Б) ні;

В) не цікавить питання.

Виходячи з відповідей даного пункту, слід зазначити, що 80% позитивно відповіли, а інші 20% не виявляють ніякої зацікавленості.

3. Чи звернете Ви увагу на мурал-арт, якщо він буде представлений у вигляді реклами?

А) так;

Б) ні;

В) взагалі не зверну уваги.

Результати: 65% звернуть увагу на даний витвір мистецтва, інші 35% не зацікавлені в рекламі світових брендів через мурал-арт.

4. Що на Вашу думку не вистачає сучасному монументальному мистецтві для його популяризації.

- А) креативності зображень;
- Б) професійності митців;
- В) коштів.

Результати: 55% вважає, що не вистачає креативності зображень, 23% обрали варіант Б, інші 22% варіант В.

5. Яка кольорова гама Вас приваблює найбільше при перегляді муралів?

- А) яскрава;
- Б) чорно-біла.

Результати показали, що: 90% приваблюють мурали яскравих кольорів, а інші 10% віддають перевагу чорно-білим муралам. З цього слід зробити висновок, що яскравість та неординарність виконання муралів більше приваблюють соціум.

6. Що саме на Вашу думку найчастіше у своїх роботах висвітлюють художники-муралісти?

- А) видатних діячів;
- Б) звичайні пейзажі;
- Г) актуальні соціальні проблеми.

Результати цього пункту опитування показали, що: 25% вважають, що на муралах зображують найчастіше видатних діячів, а інші 75 % стверджують, що муралісти висвітлюють у своїх роботах актуальні соціальні проблеми.

7. Чи відбувається візуальна комунікація між художником та соціумом в даних витворах мистецтва?

- А) однозначно;
- Б) ніякої комунікації не відбувається.

Результати пункту опитування показали, що 95% осіб вважає, що комунікація відбувається, а інші 5% обрали варіант Б.